

Ocenjevanje znanja – Nemirne vode – 3. A – 18. november 2022 - ocenjevanja znanja traja 40 minut.

Prijava a oddaja 11:30.

1. Preberi spodnji vir in s pomočjo vira in predznanja odgovori na vprašanja.

» 1. člen: Vsa zakonodajna oblast, kar je tu zapisane, je prepuščena kongresu ZDA, sestavljenemu iz senata in doma poslancev.

7. člen: Vsak sklep, ki sta ga izglasovala dom poslancev in senat, mora, preden postane zakon, pregledati predsednik ZDA. Če se ne strinja z njim, naj ga podpiše, če ne, naj ga vrne z ugovori tistemu domu, v katerem je vzniknil.«

Odlomek iz ustave ZDA

a) Katero razsvetljensko idejo prepoznaš v odlomku? (1 točka)

Delitev oblasti na veje, ki se med sabo nadzorujejo. ✓

1

b) Razloži, kako je sestavljen ameriški kongres in navedi eno njegovo pristojnost. (3 točke)

Sestavljen je iz senata s 100 člani, po 2 iz vsake zvezne države ✓ in doma poslancev s 435 člani, iz vsake zvezne države nekaj glede na št. prebivalcev države. Kongres lahko predlaga zakone. ✓

3

c) Kaj pomeni sistem zavor in ravovesij (»checks and balances«)? Kje v viru ga prepoznaš? (2 točki)

v 5. in 6. vrstici.

Veje oblasti se med sabo nadzorujejo in če ena sprejme odločitev, s katero se druga ne strinja, jo lahko zavrne. ✓ Predsednik ZDA lahko podpiše ✓, ki sta izglasovala senat & dom poslancev, ali pa jim ga vrne z ugovori.

2

2. Glavni vzroki za revolucijo v Franciji so bili gospodarski. Navedi in opiši tri gospodarske vzroke za revolucijo v Franciji. Pri tem si lahko pomagaš s spodnjim virom. (3 točke) ✓

Obrestne mere –
30 %
Vojska – 33 %
Dvor – 10 %
Pokojnine – 6 %
Razno – 21 %

Imeli so finančno krizo, previsoke cene ✓ in previsoke davke ✓ za ljudstvo, preveč se vlagalo v vojsko in premalo v npr. pokojnine. Ljudstvo si ni moglo več privoščiti dostojnega življenja, hkrati pa so udeli, da v takšnem razkožju živijo na dvoru in da imajo denar zase in za vojno.

3

Francoski državni proračun
– poraba 1774

3. Kronološko razvrsti dogodke, ki potekali od začetka revolucije do razglasitve ustavne monarhije v Franciji. Najstarejši dogodek označi z 1. (3 točke)

1 sklic generalnih stanov

4 sprejetje Deklaracije pravic človeka in državljana

5 odprava fevdalizma z odškodnino

2 ustanovitev narodne skupščine

6 sprejetje ustave

3 padec Bastilije

2

4. V narodnem konventu so prevladali montanjardi in žirondisti. Smiselno pripiši značilnosti obeh skupin iz desnega stolpca v levi stolpec tako, da pripišeš ustrezno število. (3 točke)

ŽIRONODISTI 1, 3, 2

MONTANJARDI 4, 6

1 predstavniki srednjega in višjega, premožnejšega meščanstva

2 imenujejo se po sedežih v narodni skupščini

3 liberalna gospodarska politika

4 država posega v gospodarstvo

5 nadaljevanje revolucije in priključitev novih ozemelj

6 nasprotniki vojne, revolucija mora potekati v Franciji

2

5. Odbor za splošno blaginjo je v času diktature izvajal državni teror. Zapiši dve trditvi, ki to potrujeta, in se nanašata na ureditev gospodarstva in vojske. (2 točki)

Strog policijski nadzor in usmrtitve političnih nasprotnikov, podreživanje vse zasebne in cerkvene lastnine.

6. Na zemljevidu z naslovom Napoleonova osvajanja s številom 1 označi bitko, kjer je Napoleona zaustavil britanska mornarica. (1 točka)

7. Ker britanskega imperija ni mogel premagati, je Napoleon uvedel celinsko blokado. S pomočjo spodnjega vira in predznanja razloži pojem celinska blokada in navedi najmanj dve posledici za britansko gospodarstvo. (3 točke)

»V času celinske zapore se je Anglija gospodarsko nezadržno razvijala. Po letu 1810 pa so se vendarle začele kazati dolgoročne posledice zapore: zvišanje davkov, žitne podpore in izguba evropskih tržišč so pri sočasnem stopnjevanju industrijske proizvodnje pripeljali h krizam v prodaji, k brezposelnosti, lakoti, prvim ludditskim razbijanjem strojev ...«

Napoleon je Angliji preprečil trgovanje s Francijo in njenimi zavezniki, torej z vsa celino. To je v Angliji povzročilo pomanjkanje višje cene in brezposelnost. Ljudje so se začeli upirati.

3

8. Na zemljevidu z naslovom Napoleonova osvajanja s številom 2 označi bitko, ki jo opisuje vir. (1 točka)

» Okoli 13. novembra je prišlo v Smolensk samo še 50.000 francoskih vojakov. Temperatura je padla na minus 25 stopinj. Popoln propad francoske vojske se je začel pri prehodu čez reko Berezino.«

9. Evropski voditelji so na Dunajskem kongresu sprejeli načela, po katerih bi morali urediti Evropo po Napoleonovih vojnah. V krajšem sestavku razloži pojme SVETA ALIANSA, RESTAVRACIJA in RAVNOVESJE MOČI. (3 točke)

Sveta aliansa je bila ideološka zveza Rusije, Prusije in Avstrijskega cesarstva. Skupna jim je bila želja po ohranitvi starega režima.

Restavracija Evrope pomeni željo po vrnitvi Evrope v stanje/politične ureditve kot v času pred francosko revolucijo. Ravnovesje moči pomeni, da bi imele vse države v Evropi približno enako politično in gospodarsko moč in da se ena ne bi mogla povzpeti nad druge tako kot Francija pod Napoleonom.

Želeli so
zadržati vsa
liberalna in
revolucionarna
gibanja.

10. Narodna in liberalna gibanja so v Evropi kljub ideologiji Svete alianse sprožila vrsto vstaj, uporov in revolucij.

a) S pomočjo zemljevida in predznanja navedi vstajo, kjer je Sveta aliansa posredovala proti enemu izmed narodnih gibanj. (1 točka)

~~Varšavska vstaja v Severni Italiji (1820-21)~~ 1830 - Varšava (vstaja proti ruskim oblastem) ✓ 1

b) S pomočjo zemljevida in predznanja navedi dve vstaji proti Otomanski državi in dopiši kdaj sta se zgodili. (3 točke)

Druge srbska vstaja, 1815 in Grška vstaja 1821. ✓ 3

c) Navedi vzrok za julijsko revolucijo v Franciji leta 1830. (1 točka)

Meščani so imeli premalo politične moči, nastopanje z vladavino Karla X.

je vedel cenzuro, zmanjšal št. poslancev, zmanjšal volilne pravice

